

Samenvatting

Het college heeft besloten om het raadsvoorstel tot vaststelling van het Regionaal Beleidskader Afval en Grondstoffen Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul (MMV) aan de raad voor te leggen. In dit Regionaal Beleidskader formuleren de gemeenten hun gezamenlijke visie op het afval- en grondstoffenbeheer en stellen ze 4 doelen vast voor 2030: 90% grondstofscheiding van goede kwaliteit voor de stromen waar een haal- of brengvoorziening voor is, inwoners beoordelen het afvalbeleid en de mogelijkheden die ze hebben minimaal met een 7 op alle onderdelen, overlast van afval in de openbare ruimte is sterk afgenomen, afvalbeheerkosten zijn in lijn met de gevraagde service en vergelijkbare gemeenten.

De strategie om deze doelen te bereiken zijn: aangepaste service, ruimte voor maatwerk en investeren in communicatie en handhaving. De verdere concretisering wordt uitgewerkt in het Grondstoffenplan. De uitwerking van het afvalbeleid zal variëren per gemeente, afgestemd op de specifieke behoeften van die gemeente.

Beslispunten

1. Bijgevoegd raadsvoorstel voor te leggen aan de raad met als besispunt: Het 'Regionaal Beleidskader Afval en Grondstoffen Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul' vaststellen.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 21 november 2023:

Conform.

1. Aanleiding

Gemeenten Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul zijn per 1 januari 2021 de verbrede en uitgebreidere GR Geul en Maas gestart. Doel van de GR is o.a. om te komen tot een gezamenlijk afval- en grondstoffenbeleid. Met dit document wordt uitvoering gegeven aan deze doelstelling.

De gemeente Maastricht heeft behoefte aan een herziening van het beleid, dat is vastgelegd in het coalitieakkoord Maastricht, stad van verbondenheid 2022-2026. Met dit nieuwe beleidskader wordt hieraan invulling gegeven.

2. Context

Gemeenten hebben de wettelijke zorgplicht voor de gescheiden inzameling van huishoudelijk afval en hebben daarnaast een maatschappelijke opdracht om bij te dragen aan de totstandkoming van een circulaire economie.

De gemeente moet er dus voor zorgen dat huishoudelijk afval wordt ingezameld en tegelijkertijd beleid voeren gericht op het verminderen van huishoudelijk afval. Dit gebeurt zowel door preventie van afval als betere scheiding van recyclebare grondstoffen.

De regionale doelstellingen en strategie zijn opgenomen in het Regionaal Beleidskader Afval en Grondstoffen MMV.

3. Gewenste situatie

Het lange-termijn-doel is wat vaak de 'circulaire grondstoffen-economie' genoemd wordt. In deze circulaire economie bestaat (bijna) geen afval meer en worden grondstoffen steeds opnieuw gebruikt. Gemeenten hebben een belangrijke rol bij de inzameling van afval- en grondstoffen en de communicatie daarover.

Het beleid dat bij onze gemeenten past, moet een goede balans kennen tussen 3 doelen: service, kosten en milieuverbetering. Van deze 3 doelen is 'milieu', het voorkomen van verspilling van grondstoffen, een maatschappelijk doel op zich. De service en de kosten die daarbij komen kijken staan ten dienste van dit doel. De service is er om huishoudelijke stromen af te voeren en de kosten van de service moeten worden afgewogen.

Uit cijfers blijkt dat op al deze 3 aspecten de gemeenten Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul relatief goed scoren. Uit het 'Informatiedocument: Van afval naar grondstof in een schone openbare ruimte' blijkt dat de afvalscheiding (2021) bijzonder hoog is in vergelijking met de rest van Nederland. Het kostenniveau (2021) is vergelijkbaar met het gemiddelde van referentiegemeenten.

De geformuleerde doelstellingen van het Regionaal Beleidskader Afval en Grondstoffen MMV zijn erop gericht om op alle domeinen het goede te behouden en de resultaten verder te verbeteren. De 4 doelen zijn:

1. 90% grondstofscheiding van goede kwaliteit voor de stromen waar een haal- of brengvoorziening voor is.
2. Inwoners waarderen het afvalbeleid en de mogelijkheden die ze daarin hebben. Tevredenheid over het afvalbeleid is een rapportcijfer 7 voor alle onderdelen.
3. De overlast van afval in de openbare ruimte is sterk afgenomen.
4. Afvalbeheerkosten zijn in lijn met de gevraagde service en vergelijkbare gemeenten.

De 4 doelstellingen geven houvast om de komende jaren de behaalde resultaten met het beleidskader te monitoren en waar nodig bij te sturen. De strategie bevat de kaders voor het Grondstoffenplan dat in 2024 wordt uitgewerkt.

Kern van de aanpak

Het regionaal beleidskader schetst de hoofdlijnen van de aanpak om deze doelen te bereiken.

- Wat betreft het verbeteren van de grondstofscheiding richten we ons vooral op 4 stromen waar veel winst te halen is: Groente-, Fruit-, Tuinafval en Etensresten (GFT+E), Plastic en Metalen verpakkingen en Drinkenkartons (PMD), Textiel en Luiers.
- We bieden flexibiliteit en maatwerk waar nodig. Per gebied kan het verschillen welke inzamelaanpak het beste past. Bijvoorbeeld inzameling bij hoogbouw, laagbouw, in de historische kern of in het buitengebied.
- Waar het kan, doen we meer dan (gescheiden) inzamelen. Preventie van afval of repareren zorgt ervoor dat spullen niet of pas veel later worden afgedankt.

De concrete uitwerking van de inzamelvoorzieningen en frequenties (waar nodig aangepast op het gebied) volgt in het Grondstoffenplan. De volgende zaken komen daar in ieder geval in terug:

- Brede aanpak GFT+E: meer voorzieningen en gerichte communicatie.
- PMD: overal aan- of rondom huis door inzameling met zakken.
- Optimaliseren service restafval: plaatsen van brengvoorzieningen.
- Gescheiden inzameling van luiers en incontinentiemateriaal.
- Behoud variabel tarief restafval (diftar) maar wel een lager tarievenbeleid op de milieuparken zodat inwoners worden gestimuleerd meer gebruik te maken van de milieuparken.

- Brede communicatieaanpak: gericht op kennis maar ook op het verhogen van de intrinsieke motivatie om zorgvuldig om te gaan met grondstoffen.
- Structurele inzet van handhaving, met waar het kan en met hulp van technologie (camerabewaking; dit in afstemming met de functionaris gegevensbescherming). Ook structurelere inzet van afvalcoaching.

Belangrijkste aanpassingen van het bestaand beleid

De belangrijkste aanpassingen van het bestaand beleid worden in een oplegger door elke gemeente afzonderlijk gecommuniceerd.

Aandachtspunten

Specifieke aandachtspunten voor de gemeente Maastricht zullen in een aparte oplegger worden gecommuniceerd.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Het regionaal beleidskader zet in op verbetering van de grondstofscheiding van 4 stromen. Waar nodig wordt er flexibiliteit en maatwerk toegepast. Ten slotte wordt aan de voorkant meer ingezet op preventie en reparatie. Deze hoofdlijnen hebben een positief effect op duurzaamheid.

5. Effect op de openbare ruimte

Als doelstelling is uitdrukkelijk benoemd dat de overlast van afval in de openbare ruimte sterk afneemt. Dit heeft een positief effect op de openbare ruimte.

6. Personeel en organisatie

Het regionaal beleidskader heeft geen directe gevolgen voor personeel en organisatie. In het Grondstoffenplan wordt uitgewerkt wat de financiële en personele consequenties zijn van keuzes in de inzamelwijze, frequentie of andere inzet van handhaving, communicatie en afvalcoaching.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

In het kader van data gedreven sturen, gaan we de burger bevragen over haar tevredenheid met het nieuwe afvalbeleid. Indien daaruit blijkt dat de beoordeling door de burger nog niet volstaat, kan het beleid (op onderdelen) worden aangepast. Ten behoeve van de doelstelling tot afname van overlast van afval in de openbare ruimte wordt de beeldkwaliteit conform de CROW-methodiek gemeten. Aanvullend hierbij wordt gebruik gemaakt van meldingen over afval in het meldingen-systeem Melddesk.

8. Financiën

De kosten van het huishoudelijk afvalbeheer in de brede zin (dus ook communicatie, handhaving en beleidsregie) worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. Een toename of afname van de kosten wordt dus gedekt door een hogere of lagere afvalstoffenheffing. Vanwege de aard van het document (kaderstellend met doelstellingen en strategie) zijn er geen directe financiële gevolgen van hetgeen beschreven is. Wel wordt beschreven aan welke referenties de gemeente het kostenniveau toetst: *De kosten zijn afhankelijk van de keuzes en/of maatwerk die lokaal door Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul worden gemaakt waarbij wordt gekeken naar vergelijkbare gemeenten.*

9. Aanbestedingen

Niet van toepassing.

10. Participatie tot heden

In het voorjaar van 2023 is er een representatieve enquête middels een steekproef gehouden om de mening van de inwoners te peilen. Ook is er een stakeholderenquête uitgevoerd. De resultaten van deze onderzoeken zijn opgenomen als bijlage bij het regionaal beleidskader. In de gemeente Maastricht zijn eveneens 4 wijkbijeenkomsten georganiseerd om met elkaar in gesprek te gaan over het nieuwe beleid. Het verslag van deze bijeenkomsten is eveneens bij het Regionaal Beleidskader gevoegd. Ook is er een participatiebijeenkomst gehouden met de medewerkers van uitvoerende organisatie Stadsbeheer Maastricht om te inventariseren wat zij zien en horen tijdens hun werkzaamheden.

Daarnaast heeft er in elke gemeente een informatiebijeenkomst plaatsgevonden voor de gemeenteraad. Bovendien hebben gemeenteraadsleden uit de 3 gemeenten een 'klankbordgroep' gevormd, waarin zij samen in gesprek zijn gegaan over onderwerpen die relevant zijn voor inwoners en die een rol moeten krijgen in het nieuwe beleid.

11. Voorstel

Bijgevoegd raadsvoorstel voor te leggen aan de raad met als beslispunt: Het 'Regionaal Beleidskader Afval en Grondstoffen Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul' vaststellen.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Na het collegebesluit wordt het document voorgelegd aan de raad ter vaststelling. Na vaststelling wordt het Grondstoffenplan nader uitgewerkt in de 1^e helft van 2024 en opgeleverd in de 2^e helft van 2024. Implementatie van de maatregelen volgt vanaf 2025 en indien haalbaar, mogelijk eerder.